

13 Saunin R.D. Administrative and legal status of teaching staff of the National Guard Ukraine / R. D. Saunin // Visegrad journal on human rights. – 2016. – №5. – С. 67–71.

14. Національна гвардія України. Біла книга – 2015. К. : Іміджево-видавничий центр Національної гвардії України, 2015. – 88 с.

15. Про початок проведення в Національній гвардії України перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», військових посадових осіб, державних службовців, службовців, робітників Національної гвардії України: Наказ командувача НГУ від 19 серпня 2015 р. № 460. Національна гвардія України. URL: <http://ngu.gov.ua/sites/default/files/skanyrovat1.pdf> (дата звернення: 22.10.2016).

16. Про початок проведення у військовій частині 3056 Національної гвардії України перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», військових посадових осіб, службовців, робітників Національної гвардії України: Наказ командира військової частини 3056 від 30 серпня 2015 р. № 389. Національна гвардія України. URL: http://ngu.gov.ua/sites/default/files/img_20151031_0001.pdf (дата звернення: 22.10.2016).

17. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України: Закон за станом на 01.11.2016 р. Офіційний вісник України від 04.06.1999 р. – № 20.

УДК 342.951:37.18.43:004

ФЕДОРЧУК М.В.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Наголошено на важливості та необхідності інформатизації освіти в Україні, зокрема, для інноваційного розвитку суспільства. Розглянуто важливість впровадження в систему освіти методів і засобів інформаційно-комунікативних технологій. Інформатизацію освіти на сьогодні визнано одним із пріоритетних державних завдань. Важливо, щоб вона була невід'ємною частиною інформатизації всієї України й здійснювалась згідно з єдиними державними нормативами, враховуючи при цьому особливості системи освіти та навчальні плани. Проаналізовано тенденції розвитку, проблеми інформатизації освіти та можливі шляхи їх вирішення. Здійснено аналіз інформатизації освіти розвинених країнах світу та можливість перейняття їх досвіду. Наголошено, що інформатизація – це важливий чинник підвищення якості, ефективності та доступності освіти для всіх верств населення будь-якого віку.

Ключові слова: інформатизація освіти, інформаційно-комунікативні технології, відкрита освіта, електронна дистанційна освіта, комп'ютеризація освіти.

Подчеркнута важность и необходимость информатизации образования в Украине, в частности, для инновационного развития общества. Рассмотрена важность внедрения в систему образования методов и средств информационно-коммуникативных технологий. Информатизация образования сегодня признана одним из приоритетных государственных задач. Важно, чтобы она была неотъемлемой частью информатизации всей Украине и осуществлялась согласно единым государственным нормативам, учитывая при этом особенности системы образования и учебные планы. Проанализированы тенденции развития, проблемы информатизации образования и возможные пути их решения. Осуществлен анализ информатизации образования развитых странах мира и возможность перенимания их опыта. Отмечено, что информатизация – это важный фактор повышения качества, эффективности и доступности образования для всех слоев населения всех возрастов.

Ключевые слова: информатизация образования, информационно-коммуникативные технологии, открытое образование, электронное дистанционное образование, компьютеризация образования.

Emphasized the importance and necessity of informatization of education in Ukraine, in particular for innovative development of society. Considered the importance of implementation in education methods and means of information and communication technologies. Informatization of education today is recognized as one of the priority tasks of the state. It is important to make it an integral part of information throughout Ukraine and carried out only under the state regulations, taking into account the peculiarities of the educational system and curricula. Analyzes trends, information education problems and possible solutions. The analysis of information education developed world and the opportunity to learn from their experience. Emphasized that informatization – is an important factor in improving the quality, effectiveness and accessibility of education to all sections of the population of all ages.

Key words: *informatization of education, information and communication technologies, open education, distance education, electronic, and computer education.*

Вступ. Інформатизація освіти є важливим засобом і складовою частиною реформування освіти. Перехід системи освіти на якісно новий рівень без її інформатизації є просто неможливим. В Україні рівень інформатизації суспільства в цілому й освіти зокрема суттєво нижче рівня інформатизації суспільства інших розвинутих країнах. Виникає необхідність дослідити поняття інформатизації освіти та тенденції розвитку освіти в розвинутих країнах світу.

Кожному члену суспільства в міру культурної, психологічної та технологічної готовності треба накопичити особистий освітній ресурс, отримавши ті чи інші інформаційні переваги та постійний відкритий доступ до освітнього простору.

Стан наукового дослідження. На сьогодні вітчизняні вчені займаються дослідженням проблем установа та розвитку інформаційного суспільства в Україні. Значний внесок у дослідження проблеми використання е-технологій у навчанні й відкритій освіти зроблено В. Биковим. Низка вітчизняних науковців розглядає різні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі, це В. Глушков, М. Жалдак, Б. Малиновський, В. Зайчук, В. Кремень, В. Луговий, О. Співаковський, В. Олійник, В. Михалевич, С. Ніколаєнко, П. Таланчук, М. Шкіль.

Метою статті є аналіз основних термінів, таких як інформатизація та інформатизація освіти, дослідження актуальних проблем упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес та аналіз стану використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті в розвинутих країнах світу.

Виклад основного матеріалу. Невпинне збільшення наукової інформації, швидка зміна техніки й технологій, зростання соціальної ролі особистості та інтелектуалізація праці вимагають постійного розвитку особистості, що, у свою чергу, потребує модернізації освіти, приведення її стану у відповідність до соціально-економічних потреб інформаційного суспільства.

Засоби й технології навчання мають впроваджувати разом із сучасними методами навчання, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ). Розвиток інформаційного суспільства вимагає від держави підготовки творчої особистості, яка вміє застосовувати набуті знання й уміння, працювати з інформаційними ресурсами, вміло використовувати велику кількість доступної інформації та постійно вдосконалювати свої навички за допомогою нових технологій. Уміння самостійно отримувати знання на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства перетворюється на життєву потребу кожного громадянина сучасної держави. Система освіти повинна забезпечити здатність людини до самоосвіти, сформувані вміння самостійно орієнтуватися в накопиченому людством досвіді, забезпечити набуття вмінь використання інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення поставлених завдань, усвідомлення можливостей їх використання. Інформатизація та комп'ютеризація освітньої галузі є одними з найскладніших і найважливіших завдань для держави, оскільки саме від якості отриманої освіти залежить її розвиток.

У Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [1] констатується, що ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України. Серед головних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в нашій державі законодавець визначає необхідність забезпечення комп'ютерної й інформаційної грамотності населення шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвинутої особистості. Одним із провідних напрямів розвитку інформаційного суспільства є надання кожній людині можливості здобуття знань, умінь і навичок із використанням ІКТ під час навчання, виховання та професійної підготовки. На нашу думку, важливим елементом інформаційного суспільства є відкритий і вільний доступ до освіти для кожної людини незалежно від віку, статі та фізичних чи психологічних обмежень, в будь-який зручний час.

Згідно із Законом України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» [2] головною метою такої програми є створення необхідних умов для забезпечення громадян і суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних

технологій. Програмою встановлено одне з головних завдань – створення загальнодержавної мережі інформаційного забезпечення науки та освіти.

Інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, вдосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання й тестування, що надасть можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Серед них – індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, можливість урахувати психофізіологічні особливості кожної дитини тощо. Результатами інформатизації освіти мають бути: розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості), покращення змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів, скорочення терміну та підвищення якості навчання й тренування на всіх рівнях підготовки кадрів, інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності, вдосконалення управління освітою, кадрове забезпечення всіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців.

На нашу думку, поза увагою залишається підготовка вчителів і викладачів до інформатизованого навчання; викладачі не розуміють необхідність упровадження та використання сучасних інформаційних технологій у навчанні, хоча саме завдяки інформатизації освіти та за наявності можливості викладач може з легкістю знаходити будь-яку інформацію та мати доступ до електронної бібліотеки.

Як зазначає О.А. Захарова [3, с. 113], після створення системи відкритої дистанційної освіти відбувся якісний стрибок, що мав два основні підходи: методологічний, який стосувався методики навчання, й управлінський, який розглядає обслуговування учнів як споживачів. Важливим принципом є широке використання методів активізації навчання під час очних занять і в організації роботи з електронними навчальними ресурсами. Активізація самоосвіти й залучення у навчальний процес особистісного та професійного досвіду студентів/учнів у проблемних ситуаціях дозволять підвищити ефективність навчання. Ми вважаємо, що дистанційна освіта не тільки надає студентам можливість самоосвіти у зручний час, але й, враховуючи вимоги інформаційного суспільства до постійного вдосконалення та розвитку, дозволяє особам, які працюють за допомогою сучасних ІКТ та електронних засобів навчання постійно мати змогу отримувати нові й систематизувати вже отримані знання.

Т.Я. Вдовичин, А.В. Яцишин [4, с. 137], Ю.В. Биков зазначають, що учасники навчально-виховного процесу завдяки відкритості навчального середовища та наявності вільного доступу до навчальних матеріалів самі в змозі отримувати необхідні знання й використовувати різноманітні інформаційні ресурси та сучасні інформаційно-комунікаційні технології. До інформаційних ресурсів відносять такі: бази даних і знань, комп'ютерні ресурси (мультимедіа), системи навчального призначення, відео- й аудіо записи, електронні бібліотеки, які разом із паперовими підручниками та методичними матеріалами утворюють інформаційно-ресурсне забезпечення відкритої освіти. Використання засобів і технологій відкритого навчального середовища є новим етапом розвитку мережного е-дистанційного навчання, що визначає формування й реалізацію в освітньому просторі єдиної науково-технічної та освітньої політики, яка ґрунтується на принципах відкритої освіти [5].

Створення ефективної системи інформатизації освіти вимагає розуміння терміна «інформатизація» та дослідження поняття інформатизації освіти (далі – ІО).

Вважаємо, що інформатизація в широкому розумінні означає підвищення рівня інформованості суспільства в цілому й кожного його члена зокрема, при цьому важливими є доступність і своєчасність використання інформації. У Законі України «Про Національну програму інформатизації» [6] зазначено, що інформатизація є сукупністю взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних і виробничих процесів, спрямованих на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян і суспільства на основі створення, розвитку й використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовано на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки. Таке ж саме визначення містить і Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» [3].

В.Ю. Биков займався дослідженням сучасних засобів та е-технологій навчання, в одній зі своїх статей він дає своє визначення інформатизації освіти розглядає її як «упорядковану сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих і управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб, що пов'язані з можливостями методів і засобів інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) учасників навчально-виховного процесу, а також тих, хто цим процесом управляє та його забезпечує» [7, с. 360].

Також В.Ю. Биков [8] указує, що «інформатизація системи освіти передусім передбачає появу нових ІКТ-орієнтованих педагогічних і освітніх технологій, новітніх засобів навчання, створення й використання в педагогічних системах сучасного комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, поступове формування і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи інформаційного освітнього простору, електронних інформаційних освітніх ресурсів (колекцій цифрових освітніх ресурсів) і мережних сервісів, що його змістовно наповнюють і процесуально підтримують. На характер і темпи інформатизації СО визначально впливають найсучасніші й перспективні форми і технології

організації освіти, до яких передусім слід віднести відкриту освіту, системи електронної дистанційної освіти (е-ДО), електронні дистанційні технології навчання (е-ДН), що будуються на основі принципів відкритої освіти» [8, с. 14]. «Саме впровадження в освіту України принципів відкритої освіти акумулює останні погляди вчених і практиків на перспективні шляхи розвитку освіти в інформаційному суспільстві, передбачає використання найсучасніших здобутків психолого-педагогічної науки, освітньої практики і науково-технічного прогресу, забезпечує наслідування і відтворення в освіті України світових тенденцій розвитку освітніх систем, зумовлює інтеграцію СО України у світовий освітній простір» [8, с. 14-15].

Головною метою інформатизації освіти є підготовка тих, хто навчається, до активного життя в інформаційному суспільстві, забезпечення якісної, доступної й ефективної освіти, створення умов для широких верств населення щодо здійснення ними навчання протягом усього життя за допомогою впровадження методів й засобів ІКТ в освітню практику та комп'ютерно-орієнтованих технологій у навчальний процес.

Ми підтримуємо позиції зазначених вчених у тому, що інформатизація освіти є невід'ємною частиною інформаційного суспільства й відображає загальні тенденції глобалізації світових процесів розвитку держав. Інформатизація освіти передбачає ефективне використання та впровадження інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній та науковий процеси з широким використанням електронних ресурсів.

Ще десяток років тому за кордоном було створено безліч різноманітних навчальних комп'ютерних програм. У різних країнах світу за підтримки держави формуються загальнодоступні національні колекції (бібліотеки) електронних ресурсів. Вони збираються й діють у скандинавських країнах, країнах Південно-Східної Азії, у Великобританії, Франції, Польщі та США. Такі колекції створюються за державні кошти й на гранти некомерційних гуманітарних фондів. Найголовніша їхня особливість — це безкоштовне використання та гарантована якість. У деяких країнах (Норвегія, Естонія, Голландія, Франція, США, Ірландія) державні органи замовляють розроблення принципово нових електронних ресурсів, які потім централізовано розповсюджуються в закладах освіти [9]. На нашу думку, такий підхід надає можливість повністю інформатизувати освіту, тому необхідно дослідити досвід розвинутих країн.

В українських школах використовувати на уроках закордонні електронні ресурси практично неможливо, оскільки програмні засоби, розроблені в інших державах, не відповідають навчальним програмам, затвердженим Міністерством освіти і науки України. Отже, проблема застосування програмних педагогічних засобів у навчальному процесі українських загальноосвітніх шкіл повинна вирішуватись за допомогою вітчизняних розробок. Також величезною проблемою є нерозуміння педагогічним складом навчальних закладів необхідності використання ІКТ в навчальному процесі, зміни навчальних програм та адаптування їх до сучасних вимог інформаційного суспільства.

Протягом останніх років чимало установ в Україні розроблено програмні педагогічні засоби з різних предметів, однак їх кількість є недостатньою, вони надходять не до всіх шкіл або вчителі не знають про їх наявність [9], що є великим недоліком і проблемою, яку треба вирішувати. На жаль, на сьогодні від нашої держави немає ані підтримки в розробленні новітніх педагогічних програм, ані належного законодавчого регулювання цих питань і надання можливості навчальним закладам самостійно розробляти електронні навчальні програми та вносити зміни в навчальний процес.

У статті В.Г. Кременя «Суспільство знань і якісна освіта» [10] автор досліджує проблеми, які потрібно негайно вирішувати в освіті в усіх її проявах у процесі її реформування та інформатизації, щоб освіта відповідала цивілізаційним змінам суспільства та вимогам сучасної держави.

По-перше, оскільки зміна ідей, знань і технологій відбувається швидше, ніж зміна людського покоління, виникає ситуація, коли навчити людину на все життя за звичної, традиційної освіти виявляється неможливим, та й запам'ятовувати чималий обсяг інформації немає необхідності. Тому слід змінювати функції навчального процесу в освітніх закладах, починаючи з дитячого садка, і приділяти особливу увагу школярам. Тобто до вимог інформаційного суспільства потрібно готувати з дитинства, оскільки саме в ранньому віці діти з легкістю засвоюють велику кількість інформації, але головне — навчити дитину правильно використовувати та знаходити інформацію за необхідності. Поряд з отриманням базових знань необхідно навчати учнів і студентів самостійно оволодівати новими знаннями та інформацією, навчити навчатися, виробити потребу в навчанні впродовж життя, щоб вони змогли з легкістю адаптуватися до вимог сучасного суспільства. Істотною є також функція освітнього процесу — навчити людину використовувати отримані знання у своїй практичній діяльності. Насамперед це важливо в умовах, коли людство рухається до суттєво нової якості суспільного розвитку — до суспільства знань, вирішальним чинником якого буде людина, здатна діяти на основі отриманих знань і їх практичного використання [10].

Ця проблема потребує негайного вирішення. Без суттєвих змін в підході до організації навчального процесу це просто неможливо. Швидкий процес інформатизації суспільства вимагає рішучих дій від держави.

У вирішенні вищевказаної проблеми сучасні інформаційні технології, враховуючи майже необмежені можливості Інтернету, мають вирішальне значення й такі своєрідні властивості:

- змога надавати безмежний обсяг інформації з будь-яких галузей знань;
- вільний доступ до інформаційних ресурсів у будь-який зручний час і в будь-якому місці;
- наявність в Інтернеті значної кількості спеціальних навчальних курсів із різних дисциплін,

яка постійно збільшується та вдосконалюється;

– можливість у кожної людини, що вміє користуватися сучасними інформаційними технологіями, навчатися в будь-які моменти впродовж усього свого життя, самостійно вибираючи бажану галузь і траєкторію навчання, вибравши викладача та час проведення заняття [10].

Безперервне вдосконалення програмних і технічних засобів з обов'язковим урахуванням досягнень педагогічних та психологічних наук, що спрямоване на спрощення пошуку знань, їх засвоєння та подальше практичне застосування, і є завданням інформатизації освіти при вирішенні поставленої проблеми.

По-друге, процес глобалізації є дуже стрімким і супроводжується розвитком сучасних інформаційних технологій, тому суттєво збільшується сфера комунікації, в якій перебуває людина. Вона щодня отримує необмежену кількість інформаційних впливів з усього світу, вимушена вступати у відносини й контакти з громадянами своєї держави та інших країн. Такі впливи є не тільки багатогранними, а й часто суперечливими, зустрічними, що істотним чином створює труднощі для визначення самостійної позиції людини. У зв'язку із цим навчально-виховний процес в освітніх навчальних закладах, а також і соціальне середовище суспільства загалом, має бути максимально зорієнтованими на формування розвиненої, самодостатньої особистості, здатної до самоосвіти й адаптації до різних умов [10].

Для вирішення другої проблеми потрібне негайне формування розвиненої, самодостатньої особистості, яка в змозі ухвалювати правильні рішення в умовах дії на неї все зростаючої кількості різноманітних впливів із різних боків, такі впливи часто є суперечливими і протилежними.

Особливою категорією є діти, які найбільш легко піддаються впливу, тому саме з дитинства необхідно готувати дітей до сучасного інформаційного світу з відповідними навичками відбору інформації та її сприйняття.

Вирішення цієї проблеми, крім зміни орієнтації навчально-виховного процесу, може здійснюватися і засобами інформаційних технологій. Головним завданням інформатизації освіти у вирішенні цієї проблеми є розроблена з урахуванням новітніх досягнень психологічної науки спеціального програмного забезпечення, присвяченого саме формуванню особистості. Також важливо врахувати під час розробки програм предметів фактор впливу їх майбутнього використання на формування особистості.

По-третє, якщо взяти до уваги, що сенсом і головним показником прогресу людства є розвиток кожної окремої людини з урахуванням її здібностей, то найактуальнішою є мета максимально наблизити процес навчання й виховання кожної окремої дитини до її сутності, здібностей та особливостей і надати можливість розкрити весь свій потенціал і стати особистістю. У такому випадку на перший план виходить принцип дитиноцентризму в значенні уваги до кожної дитини як до особистості з її сутнісними характеристиками. Організація навчально-виховного процесу за принципом дитиноцентризму – це єдиний шлях до формування людиноцентристського, гуманного, демократичного й ефективного сучасного суспільства і, мабуть, єдиний шлях до щастя кожної людини. Запровадження принципу дитиноцентризму вимагає внесення змін як до навчальних планів, так і до взаємовідносин учителя й учня (професора та студента). З огляду на використання новітніх інформаційних технологій учитель повинен бути партнером учня в навчанні й розвитку, вчитель (професор) має бути прикладом, взірцем для ученика (студента) [10].

Для вирішення третьої проблеми – організації навчально-виховного процесу за принципом дитиноцентризму – головну роль мають відігравати інформаційні технології. На сьогодні вже створені навчальні комп'ютерні програми та системи, певною мірою спроможні адаптуватися до здібностей учня. Важливо при створенні та впровадженні таких програм врахувати останні дослідження педагогічних, психологічних і технічних наук.

При розв'язанні третьої проблеми потрібно взяти до уваги завдання інформатизації освіти, а саме створення нових навчальних комп'ютерних систем, разом з викладачами і психологами, ці програми дадуть шанс зблизити навчання й виховання кожної дитини до її сутності, здібностей та особливостей, тобто розглядати кожну дитину як особистість.

Одне з головних завдань інформатизації освіти у вирішенні третьої проблеми – створення спільно з викладачами та психологами навчальних комп'ютерних систем, які дадуть можливість максимально наблизити навчання й виховання кожної дитини до її сутності, здібностей та особливостей, тобто розглядати кожну дитину як особистість.

На нашу думку, необхідність створення навчальних комп'ютерних систем для дітей з особливими потребами вимагає особливої уваги та більш ретельного ставлення педагогів та психологів. Зви-

чайно, в таких навчальних системах учитель (викладач) насамперед має бути партнером та другом учня (студента) в навчанні й розвитку, та й у його житті має бути взірцем для наслідування, оскільки діти з особливими потребами мають дуже слабку нервову систему й проблеми із суспільством.

По-четверте, щоб освіта виконувала своє головне завдання, необхідно, щоб держава створила максимально наближені стартові можливості дітей із різних сімей у здобутті освіти та здійсненні перших самостійних кроків у житті [10]. Важливо, щоб діти з обмеженими можливостями відчували себе повноцінними членами суспільства та мали вільний доступ до освіти. Більше того, такі діти не мають відчувати якусь відмінність від інших дітей, а навпаки, бути особистістю.

Четверта проблема лежить як у науково-технічній, так і в фінансово-економічній та адміністративній площині. Але вирішення цієї проблеми має бути негайним у масштабах всієї країни та на всіх рівнях державного управління.

Можна вважати, що інформатизація освіти може вирішити вищевказані проблеми в освіті, а створення інформаційного суспільства, що забезпечить оновлення розвинутої держави.

Можливість використовувати сучасні інформаційні технології є фактором, який безпосередньо впливає на якість освіти, тому «забезпечити максимально наближені стартові можливості дітей із різних сімей у здобутті освіти» в сучасних умовах означає забезпечити для всіх дітей рівні можливості використовувати інформаційні технології та здобуття якісної освіти. На нашу думку, важливим є бажання вчитись та отримувати нові знання. Особливо це стосується загальної середньої освіти, яку безкоштовно (за рахунок держави) повинні одержувати всі громадяни України. У процесі становлення якісно нового рівня освіти перед Академією педагогічних наук та Міністерством освіти і науки України ставиться завдання визначити науково обґрунтовані вимоги до засобів інформатизації, які є необхідними і достатніми для вивчення навчальних предметів у обсягах, передбачених державними стандартами загальної освіти, та відповідають навчальним планам, а державі потрібно забезпечити такими засобами всі навчальні заклади, що надають загальну середню освіту, згідно з єдиними нормативами [10].

Вищенаведені приклади свідчать, що інформатизація освіти є важливим засобом і складовою частиною реформування освіти. Перехід системи освіти на якісно новий рівень без її інформатизації є просто неможливим.

Оскільки Україна прагне входження в європейський освітній простір, необхідно дослідити стан інформатизації освіти та використання ІКТ у навчальному процесі в розвинутих країнах світу.

“The power of the Internet for learning: Moving from promise to practice” [11] можна вважати документом, яким запроваджено нову еру інформатизації освіти в США. Ураховуючи, що з дня його опублікування інформатизація освіти США має на меті не наповнення навчальних закладів апаратними засобами, а саме створення мережевої освітньої інфраструктури, на перший план виходить ідея навчання в інтерактивному спілкуванні з використанням мережевих засобів. Одночасно продовжує поширюватись ідея використання мережевих освітніх ресурсів. Це головним чином університетські банки даних, мультимедійні ресурси, лекції провідних викладачів тощо. Великого значення набувають електронні бібліотеки, які є загальнодоступними. Слід зауважити, що в США й Канаді були створені й функціонують системи підтримки багатомовного мережевого супроводу таких засобів навчання, як «інтерактивні дошки», найбільш відомими з яких є портали Smart [12] і InterWrite [13], де навіть учителі можуть отримати допомогу у формі готових уроків, бібліотек програмних засобів і зображень (за прийнятою термінологією виробників – галерея).

Під час запровадження інформатизації освіти в Україні необхідно взяти до уваги досвід США, а саме створити мережу освітньої інфраструктури. Важливим є доступ до освіти не тільки учнів (студентів), але й учителів (професорів) до програмних засобів, які допомагають останнім готуватись до уроків (занять).

Європейський союз у Лісабонській стратегії на 2000–2010 рр. визначає електронне навчання (e-learning) як інструмент побудови динамічної конкурентоздатної економіки, що ґрунтується на знаннях, створення простору навчання протягом усього життя. Для реалізації цього напрямку в 2003 році була ухвалена програма інтеграції ІКТ в освіту на 2004–2006 рр. (англ.: e-learning program), а в 2006 році – програма навчання протягом усього життя (англ. – life long learning program – LLP) на 2007–2013 рр., в яку були інтегровані всі програми, що існували на цей момент [10].

Велика Британія – це країна, яка вийшла на перше місце в Європі по забезпеченню доступу викладачів до інформаційних і комунікаційних технологій, компетенції й мотивування їх до використання ІКТ в навчальному процесі. Частка таких викладачів становить 60,2%. Наступний крок – глибоке оволодіння новою «електронною» педагогікою – передбачається урядовою стратегією розвитку освіти на 2008–2014 рр.

Освіта у всесвітньо відомих навчальних закладах Великої Британії є доступною для будь-якого студента з будь-якої точки світу, оскільки існують безплатні відкриті електронні курси за різними фаховими напрямками, ознайомитись із ними можна на сайті <https://ru.coursera.org>. Тобто країни роблять усе можливе, щоб освіта була відкритою й доступною не тільки для громадян своєї держави, але й для громадян інших держав.

У Франції в 2002 році було ухвалено закон № 142501, де мережа Інтернет та ІКТ були проголошені першою життєвою необхідністю й головним засобом для побудови майбутньої нації. На сьогодні у Франції на 99% територій є високошвидкісний доступ до Інтернету. Крім того, там ухвалено закон про головне завдання національної системи освіти – впровадження ІКТ в усі галузі освітнього процесу: від дитячого садка до навчання дорослих.

Проаналізувавши досвід Франції, можемо сказати, що однією з головних проблем для України є відсутність високошвидкісного доступу до Інтернету в усіх куточках країни. Для вирішення цієї проблеми держава має створити умови для повсюдного розвитку мережі Інтернет.

Південна Корея є безумовним світовим лідером із використанням ІКТ в освіті. У січні 2004 року там було ухвалено «Закон про розвиток індустрії електронного навчання», й у зв'язку з цим послідовно виконується низка проектів у цій галузі, зокрема проект «Домашній репетитор», за яким кожен учень працює вдома, що дозволило, за офіційними даними, підвищити рівень знань школярів на 40%. Цей проект визнано ЮНЕСКО кращим у світі в 2006 році [14].

Аналіз стану інформатизації освіти свідчить про те, що розвинені країни світу вже на 95% використовують ІКТ в усіх навчальних закладах, починаючи з дитячого садка і до самоосвіти дорослих людей. За допомогою проекту «Домашній репетитор», який був реалізований у Південній Кореї, можна вирішити цілу низку проблем, зокрема для дітей з особливими потребами.

Висновок. Інформатизація освіти є важливою складовою частиною розвитку сучасного суспільства, і створення відкритого навчального середовища та формування його засобів і технологій є першочерговим завданням для сучасної держави. Педагогічна цінність електронних ресурсів закладається в процесі проектування та розроблення електронних засобів навчального призначення. Тому необхідно враховувати педагогічні, психологічні та методичні вимоги до створення якісних електронних ресурсів, які відрізняються від вимог до друкованих видань [9].

Список використаних джерел:

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09.01.2007 № 537-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
2. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.
3. Захарова О.А. Открытые системы в дистанционном образовании / О.А. Захарова // Мир образования – образование в мире. – 2011. – № 2. – С. 111–116.
4. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В.Ю. Биков. К. : Атіка, 2008, – 684 с.
5. Вдовичин Т.Я., Яцишин А.В. Застосування технологій відкритої освіти для інформації навчального процесу / Т.Я. Вдовичин, А.В. Яцишин // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – № 16. – С. 134–140.
6. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
7. Биков В.Ю. Інформатизація освіти / В.Ю. Биков // Енциклопедія освіти України / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 360–362.
8. Биков В.Ю. Інноваційні інструменти та перспективні напрями інформатизації освіти / В.Ю. Биков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/>.
9. Вембер В.П. Інформатизація освіти та проблеми впровадження педагогічних програмних засобів в навчальний процес / В.П. Вембер // Електронне наукове фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання». – 2007. – Випуск № 3. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/1522/1/V_Vember_ITZN_3_IS.pdf.
10. Кремень В.Г. Суспільство знань і якісна освіта / В.Г. Кремень // Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик «Освіта». – 2007. – № 13–14.
11. The power of the Internet for learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www2.ed.gov/offices/AC/WBEC/FinalReport/WBECReport.pdf>.
12. Інформаційний портал «Smart» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.smart-edu.com>.
13. Портал «InterWrite» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interwrite.ru/>.
14. Лапінський В.В., Міна А.С., Скрипка К.І. Міжнародні тенденції розвитку інформатизації освіти та підвищення її якості / В.В. Лапінський, А.С. Міна, К.І. Скрипка // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 5 (19). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ime.edu.ua/net/em.html>.